

Väljaandja: Eesti Maakondade Liit. Toimetaja: H. Avikson.

Tellimise hind:		Toimetus ja talitus:	Kuulutuste hind:
Rastas	Mk. 500.—	Tallinnas, Suur Roosikrantsi	1 lhk. Mk. 3000, 1/2 lhk. Mk. 1500,
Pooles aastas	" 250.—	uul. Nr. 12.	1/4 lhk. Mk. 800, 1/8 lhk. Mk. 400.
Üksik number	" 25.—	Telefon Nr. 4—72.	Omavalitsustele 30% hinna-
1923 aastak.	" 50.—	Jooksev arve: Eesti Panga Tal-	alandust.
1924 "	" 300.—	linna osakond Nr. 609.	Dokumentide kaotamise kuu-
1925 ja 1926 a. ä	" 500.—		tutused Mk. 50 dokumendi pealt.

Ilmub 20 korda aastas, iga kuu 10. ja 25. päeval, mai, juuni, juuli ja augusti kuudel ainult 10. päeval.

SISU:

Meie maksusüsteem tuleb ümberkorraldada — A. Pärjel	Lhk. 71
Lihtsustamise sihis — Aksel Tohv	" 73
Maaval. eelarvelised tulud 1927/28	" 77
Veel nimetusest „maakond—maa“ — a —	" 80
Vallasekretäride kutseõigus ja ametioskus — Hans Nurk	" 80
Omavalitsuse päevauudised	" 82
Harjumaa vallaomavalitsuste majandus (diagramm)	" 83
Teated Maakondade Liidu ja omavalitsuste tegevusest	" 84
Kuulutused	" 70, 84

Õnnetus käib inimesi mööda —

sellepärast hoidke, et tema Teid ootamata ei taba. — Seda teha võimaldab Teile

Eesti Omavalitsuste Kinnitus Aktsia Selts „OMA“,

kes teostab:

tulekinnitusi, elukinnitusi ja rahekinnitusi.

Seltsi põhi- ja tagavara kapitaalid üle 14.000.000 marka.

Soodsad kinnitustingimised. — Kõik kasu rahvale tagasi.

————— Seltsi juhatus: TARTUS, Lihaturg 7. —————

Omavalitsused, võtke osa Seltsi tegevusest nii aktsiate omandamise, kui ka varanduste „Oma“ seltsis kinnitamisega.

Petseri maavalitsus

annab välja suusõnalisel võistluspakkumisel 11-dal märtsil kell 14, järelepakkumiselega kolme päeva pärast s. o. 14-dal märtsil Petseri-Orava-Tartu tee 2 kilomeetril

kivitee ehitamise 989 r. s. ulatusel

ja 3 raudbetoon truubi (läbimõõt 0.60 mtr.) ehitamise.

Vähempakkumistest osavõtjatel tuleb tagatis 130.000 marga suuruses sula rahas ehk panga garantiides maavalitsuse kassasse sissemaksta.

Tööde kirjeldusega, konditsioonidega ja tehniliste tingimistega võib tutvuneda maavalitsuse Tehnika osakonnas igal tööpäeval kella 10—13.

PETSERI MAAVALITSUS.

Uutele vallavolinikkudele ja vallavalitsuse liikmetele

soovitame

omavalitsuste küsimustega tutvunemiseks ja käsiraamatuteks järgmisi väljaandeid:

„Maaomavalitsus“ 1923—24 aastakäik	Mk. 350.—	} Kõidetult Mrk. 80, 125, 150 kallim.
„Maaomavalitsus“ 1925 aastakäik . .	Mk. 500.—	
„Maaomavalitsus“ 1926 aastakäik . .	Mk. 500.—	
„Esimene Eesti omavalitsustegelaste kongress“ . .	Mk. 200.—	
„Sundnormide kogu maaomavalitsustele“ iga 10vihku	Mk. 650.—	

Tellimise aadress:

TALLINN, S.-ROOSIKRANTSI № 12, EESTI MAAKONDADE LIIT.

Sundnormide kogust

maaomavalitsuse kohta on ilmunud 7 vihku.

Ajakirja „MAAOMAVALITSUSE“ tellimisi 1927 a. peale võetakse veel vastu. Ilmunud numbrid saadetakse järele.

Meie maksusüsteem tuleb ümberkorraldada.

A. PÄRJEL.

Meil on palju räägitud ja nurisetud maksude liigsuuruse ja rohkuse üle. Nurisavad kõik, ka need, kes ise tegelikult ühtegi otsekohest maksu ei maksa. Pealegi puudub meil maksude alal igasugune üleriikline statistika, sest ei Riigi Statistika Keskbüroo ega ka Otsekoheste maksude Peavalitsus ei ole tänaseni kuskilgi avaldanud ülevaadet, palju makse ja missuguseid ettevõtteid ehk rahvakihte koormab. Sellest siis see umbropsu hädaldamine.

Üldiselt peab aga ütlema, et meie vene valitsuselt pärandatud, okupatsioonivõimude poolt solgitud ja esimestel „demokraatlikkuse“ suurpäevadel täiendatud ja muudatuste muudatustega reformeeritud maksusüsteem nii segaseks on läinud, et sealt vist enne põhjalikku uuendamist midagi loota ei ole. Ja kui Eesti rahareformi läbivaatamiseks Inglismaalt asjatundja ametisse kutsuti, siis peab ütlema, et suurem vajadus oleks kutsuda asjatundjaid meie maksuseaduste ja maksuaparaadi ümberkorraldamiseks.

Paljudel aladel on meil sisseseatud maksud iseenesest niivõrd veikesed, et maksumise kulud mitukorda kallimad tulevad. Teiselt poolt aga on palju tulu- ja maksuallikaid, mis sadad miljonid sisse tooks, ilma suurema koormatuseta sisse tooks, kahesilma vahele jäetud. Tihti tehakse seda hoolimatusest, tihti aga üldedemokraatluse tähe all. — Ei ole ammu tagasi, kui Rahaminister tõsiselt kaalus küsimust, et omavalitsustele sisse seada lehma maks. Tõsi on, et meil on maksustatud koerad, hobused, eeslid, kuid kui järjekindel olla, siis tuleb küsida, miks tahetakse ainult lehma koortega ühe pulga peale seada, aga mitte sigu, kasse ja lambaid?

Revolutsioonist peale levines meil vene eeskujul järele üldiselt vaade, et otsekohe- seid makse maksab ainult see, kellel on varandust. Ja nii vabanesid esialgu nii linnades, kui ka maal otsekoheste maksude alt kõik, kellel ei olnud kinnisvara, äri ehk ettevõtet. — Varsti nähti aga ära, et niisugune maksumine võib saatuslikuks saada, sest ka varandusest ja ettevõttest saab ainult niikaua võtta, kuni seal midagi on. Ja peame otsekohe- sealt ütlema, et suurem jagu igasugusid ettevõtteid ja ärisi,

milliseid meil viimastel aastatel on hävinenud, on hävinenud ja hävinevad edasi suurte maksude all.

Nende ridade otstarbe ei ole vaatluse alla võtta tervet maksusüsteemi. Seda ei luba ka ruum. Siin tahan aga ära näidata üksikuid momente tulu ja isikumaksu kohta.

Enne ilmasõda maksis iga isik omavalitsuse heaks isiku maksu. Valdades kaeti sellest maksust igatahes kõik valla kulud. Maks ise kõikus 3—10 rublani, mis meie rahas välja teeb 480—1800 marka. Isiku maks nõuti valla heaks sisse selle peale vaatamata, kus inimene elas, kas või väljamaal. Aga ka linnades maksid linna kogukondade kodanikud kõrgeid isiklikke makse, millest kaeti peaaegikult hoolekande kulud. Üksikutes linnades olid need maksud õige kõrge, näituseks Tartus 30—40 rubla, Pihkvas 25 rub. ine. — Naesed olid maksust harilikult vabad; ainult viimastel aastatel enne ilmasõda olid mõnes üksikus vallas maksustatud ka naesed, kuid harilikult veiksena maksuga, kui mehed.

Mida näeme selle maksu alal nüüd?

Mõni aasta tagasi sattusid maal asuvad omavalitsusasutused, vallad, rahaliselt täitsa väljapääsemata seisukorda. Et katastrofist pääseda, loobusid poliitikamehed sellest demokraatlikust vaatest, et varanduseta kodanikke mitte maksustada, ja valdadel lubati sisse seada isikumaksu. Vaatame nüüd kuidas on see valdade majapidamise peale mõjuma?

Meil ei ole kasutada üleriiklisi andmeid, kuid Tartumaal on pilt niisugune:

1926 aastal oli Tartumaa 125.825 elanikust isikumaksu all 27.905 meest ja 29.689 naist, kokku 57.594 maksjat. Nii näeme, et maal tervelt 46% kogu elanikkude arvust on maksu all, nimeit 20—60 aastani. See tähendab, teise sõnaga, et peale laste ja raukade peaaegu kõik maal elavad kodanikud oma isiku pealt kodaniku maksu maksavad. Maks ise teeb aga välja kogusummas 33.775.393 marka, ehk keskmiselt 600 marka isiku pealt. Kuna valdade kogu tulude eelarve 1926 aastal välja teeb 69 miljoni marka, siis näeme, et vallad 50% oma eelarvetest täidavad kodaniku maksuga ja et ilma selleta valdade olemasolu

üldse praegustes oludes küsitavaks saab. Selle juures peab aga ütleva, et 600 m. maks on keskmiselt võetud; on aga valdasi, kus iga isik, ka naesed, kahetuhanda margaga ümber maksu maksavad.

Rahvas on selle maksu vastu võtnud üsna heatahtlikult. Ei ole kuskil kuulnud, et tema vastu oleks proteste tõusnud. Kui üksik maksja maksujõuetuks jääb, ehk muu õnnetuse tagajärjel maksa ei jõua, kustutab vallanõukogu maksu ja asi on korras. Teisiti ei saa see ka ollagi, sest kui inimesed kasutavad kogukonna heakorda: koole, teesid, hoolekannet, julgeolekut jne. siis peaks ometi terve mõistuse juures arvama, et nad kõige selle juures kõigepealt peaks aitama seda heakorda materiaalselt teostada, aga mitte pugema koerte, kasside ja lehmade selja taha, keda siis maksustatakse.

Kuidas on lugu linnas?

Meie teame ajakirjanduse kaudu, et ka linnade majapidamine mitmel pool lonkab. Ei leita kuskilt tuluallikaid, mille varal teostada kõige hädatarvilikumaid ülesandeid. On ärakasutatud igasugused abinõud, et maksustada ainult neid, kellel midagi on. — Suurt lootust on siin pandud tulumaksu peale, kuid see annab iseeneest üsna veikeste sissetulekuid. Kuid laseme kättesaadavil andmetel kõnelda.

1925 a oli Tartu linnas: 2389 kinnisvara maksu maksjat riigi heaks, ja 1373 ärimaksu maksjat, kokku 3762 maksjat. Tulumaksu maksjaid oli aga kokku 3914 maksjat. Peab oletama, et iga kinnisvara ja ärimaksu maksja ometi ühtlasi oli tulumaksu all, mis ometi loomulik, siis näeme siit, et inimestest, kelle ei ole kinnisvara, ehk äri, tulumaksu maksavad Tartu 54 000 elanikkude pere hulgas ainult 152 isikut. Need on ametnikud, kelle palk seisab, nii ütelda, elukirjas. Kuna linnas elanikud aga vabad on ka igasugusest isikumaksust, siis näeme, et kindlavaranduseta linna elanikud vabad on üldse igasugustest otsekohestest maksudest.*

Nemad kasutavad kogukondlist korda, nagu koole, tervishoidlist abi, hoolekannet, liikumisteid ja abinõusid, üüriseaduse soodustusi jne. palju suuremal määral ja palju paremal ning täiemal kujul, kui maaelanikud sellest undki on näinud, neile korraldatakse tööpuuduse korral ühiskondlikke töid ja muud abi, kuna igalühel teada, et maal tööpuudus tihti mitte veiksem ei ole, kui linnades, kuid maksu kõige selle kogukondliku hea eest ei maksa see osa kodanikkudest mingisugust.

Ometi annaks kodaniku maks linnadele sissetulekut, kui elanikke keskmiselt niisuguselgi kujul maksustada, kui maal, s. o. umbes 50 protsenti elanikkudest igaüks 600 m. võrra, Tartus iga aasta umbes 15 miljonit marka, üle riigi aga 80 miljonit. See on summa, mis linnade majapidamist aitaks mõne aastaga märksa parandada. Tema aitaks aga ka ühtlasi abinõu leida, kuidas veikeste hulga maksu maksjate maksukoormat vähendada, sest Tartus näituseks, maksab praegune kaupmeeskond keskmiselt 20.000 m. makse ainult riigile iga maksja pealt, mis on liig suur summa meie oludes. Igalühel on aga teada, et iga kellner, autojuht, turulkaupleja, vorimees ja muu, nõnda ütelda „vaba kodanik“ palju rohkem oma isiklise töö abil teenib, kui riigi ehk omavalitsusametnik, veikekaupmees, sellejuures aga mingit maksu ei maksa, aga ka kaugelt rohkem, kui ükskõik missugune kodanik maal.

Kui nende ridade kirjutaja ühel hiljutisel keskerakonna koosolekul tähelepanu juhtis ülekohtu peale, mis valitseb linna ja maaelanikkude maksustamisel oma kogukonnaasutuste peale, vastasid erakonna juhid umbes, et meil on demokraatiline kord ja see ei võimaldavat siin muudatust tuua. Kui see nii on, siis on meie demokraatia igatahes mäda. Sest kuidas muidu seda siis mõista, kui maaelanik jõudumööda rühkima peab üldsuse kasuks, linnaelanik aga sellest midagi ei tea, kuid sellejuures ühiskondliku heakorda maksimaalsel määral kasutab.

Kuid kas on siin riigivõimu poolt loota muudatust. Vaevalt. Sest meie elame omariikluses juba kümme aastat, kuid meie riiklist maksuaparaadi juhtijad pole mingit püüdi avaldanud asja korraldamiseks. Peab otsekohe ütleva, et maksu asjanduse juhid meie maksuasjanduse tervendamiseks ja ühtlustamiseks ei ole suutnud ega tahtnud midagi ära teha. —

Aga ka meie poliitilised parteid ei suuda siin midagi ära teha, sest nende terve huvi on seotud valijate hingedega. See huvi seisab kindlasti rohkem linna, kui maainimeste külles ja sellepärast ootame ka sealt asjata abi.

Ainuke tee on — omavalitsused peavad ka riiklise ja kogukondlise maksuasjanduse parandusele ise käed külge panema. Peab väljaotsima ja selgeks tegema kõik maksuaparaadi — ja asjanduse puudused, välja töötama uued maksukavad, meie rahva tõelise maksujõu kohaselt ja nõudma nende elluviimist, sellele kõikipidi abiks olles.

Lihtsustamise sihis.

Kirjavahetuse rakendustalitus omavalitsusasutustes tuleks seada uutele alustele lihtsustatud süsteemi alusel.

AKSEL TOHV.

I.

Pea kõigil ühiskondlistel eluavaldusaladel püütakse leida uusi vorme ühiskondlise elu juhtimiseks ja korraldamiseks. Püütakse leida uusi võtteid ja viise, mis võimaldaksid saavutada minimaalse jõukulutuse juures maksimaalseid tagajärgi, tõstaksid meid natukenegi lähemale Lääne-Euroopa kultuurriikide tasapinnale.

Ainult kantseleilise asjaajamise alal ei taha meie kuidagi Aasiast välja saada. Vene kantseleiline kord, vene kasvatuses ametnikud ja vene kantseleiline ideoloogia, kõik see kokku on tugevam, kui viimastel aastatel kantseleilise asjaajamise lihtsustamise ümber valitsenud lärm: kära on küll palju, kuid villa vähe ja lihtsustamise püüe — „mägi“ ei ole suutnud senini hiirtki sünnitada.

Kahtlemata on siin üheks põhjuseks ka see asjaolu, et neil ei panda rõhku ametnikkude ettevalmistamise peale, ei nõuta ametnikkudel teadmisi kantseleilise ala kohta. Vastusrikastele kohtadele, kantseleide juhatajateks, keskasutuste, omavalitsuste, linnavalitsuste jne. sekretärideks, määratakse ja valitakse sageli inimesi, kellel suured kogemused ja võimised küll olla võivad eiteamis alal, kuid kes kantselei alal võhikud. Mitte eriteadmised ei ole siin mõduandvad, vaid poliitiline moment, erakondlised kombinatsioonid ja kaalutlused.

Mõistagi, et sarnastelt kantseleilistelt ja sekretäridelt, ka nende kõige parema tahtmise juures, asjata on oodata asjaajamise ümberkorraldamist, uute süsteemide ja võtete otsimist ja leidmist. Nemad ei suuda vaadata kaugemale sellest, mis juba olemas on. Omal alal mitte kodus olles, ei julge nad ette võtta põhjalikke reforme — nad kardavad julget mõtet, otsustavat võtet.

Meie riigiasutused on omaks võtnud, võib öelda, päris üksikasjalikult, veneaegse kantseleilise korra. Kui seda millegiski muudetud on, siis mitte paremuse, vaid halvenemise suunas. Eriti on kannatanud arhiivi korraldamise ala: vene kord on siin kahtlemata parem oma

kahte liiki kirjakogude („djelaa“ i „narjaadõ“) süsteemiga, kui meie kantseleid „aktidega“.

Riigiasutuste asjaajamiskorras muudatusi ette võtta on äärmiselt raske, selleks tuleb panna liikuma väga raskepärane aparaat, arvestada igasuguste kõrvalmõjudega, mitmesuguste instantside arvamistega ja vastutõetamisega. Siit on vaevalt oodata päästvat mõtet kantselei reformeerimise alal.

Küll on selleks head võimalused omavalitsustel, eriti maa- ja linnavalitsustel, mis töötavad nende volikogude poolt kinnitatud kodukorra alusel.

Kui siin asjaajamine tundub raskepärasena, palju aega ja jõudu nõudvana, selle üle isegi nurinat avaldatakse, siis on siin süüdi nurisejad ise: nad kas ei suuda või ei taha siin kätt külge panna põhjalikuks reformiks.

Et riigi keskasutuste poolt omavalitsuste juures kõiksuguseid puuduseid healmeelisel nähakse, omavalitsuse ülesannete piiramise sihis tegutsetakse, tuleks omavalitsustel kantseleilise aparaadi lihtsustamiseks, asjaajamise kiiremaks, vähem aega ja jõudu nõudvaks muutmise peale panna erilist rõhku.

Tänuulik ülesanne oleks siin omavalitsuste liitudel.

Mõistagi, on võimatu siingi ühe korraga, ühe julge löikega tuua põhjalikku pööret paremuse sihis. Kuid vähemalt tuleb teha algust, et kord üle jõuda surnud punktist.

II.

Käesolevas artiklis püüan mõne sõnaga puudutada kirjavahetuse rakendustalitust maavalitsustes.

Siin valitseb üldiselt suur mitmekesisus. Siiski üldiselt on tarvitusel vene kord: lauajuhendite süsteem. Viimane kuulus vene ajal, kuulub praegugi, oma iseloomu poolest kolitule, kohtuasjade käigu jälgimiseks ja fikseerimiseks. Et ära hoida politseis juurdluste „kalevi

alla" panemist politseiametnikkude poolt, viidi see süsteem, politseireformi puhul, ka politseiasutustesse ja sealt valgus ta pikka-mööda ka teistesse asutustesse. Kuid oli siiski hulk asutusi, kus seda korda ei olnud, vaid selle asemel valitses lihtsustatud kirjavahetuse rakendustalitus.

See süsteem, kui teda sisse seada nii kuidas kord ja kohus, on ju väga hea ja ülevaatlik, kuid temal on see suur miinus, et ta nõuab väga palju tööjõudu, tarvitab väga palju tühist, ebaproduktiivset tööd.

Sealjuures on ta tsentralisatsiooni produkt, võimu tsentralisatsiooni abinõu. Abinõu, millega alluva asutuse iga väiksemgi samm seatakse ülema asutuse kontrolli alla. Alluv asutus peetakse alalises hirmus ülema esutuse ees — ja sellega hoitakse teda ohjes,

Sest ega ametiasutustel endal seda süsteemi nii palju vaja ei ole, kui just järevalve asutusel. Ametiasutus saab asjakäiku palju hõlpsamalt, palju vähema tööjõuga kontrollida, kui seda nõuab lauajuhendi kirjutamine. Oma terve rea abiraamatutega moodustab see süsteem teatava kolmekordse raamatupidamise. Kui niisugune, on ta ju, kordan veel, kui tööjõudu selleks jätkub, väga hea, kuigi ka siingi selle töö mõttetuse ja ebaproduktiivsus toob esile sellest süsteemist kõrvalekaldumisi: mõned abiraamatud, näiteks tähesik, jäetakse ära, kirja sisu ei kanta üksikasjalikult sisse, asjatoimetusi katkestatakse tihti ja kirjutakse neid uue numbri all teistkordselt sisse jne. Selle järeldusena on lauajuhendite süsteem meil kujunenud üldiselt sarnaseks, et ta küll ikkagi hulga tööjõudu nõuab, kuid selle eest ei täida enam oma peale pandud lootuseid: ei anna enam kiiret ülevaadet asjatoimetuse käigust — ja vahel ütleb üldse üles. . .

See asjaolu on sundinud ametiasutusi üle minema teise süsteemi peale. Nimelt rajatakse asjaamine arhiivi peale. Kirjufusmasinad — ja sarnane kultuursaavutus peaks leiduma igas kantseleis — teevad kergeks igasuguse kantseleilise asjaajamise algnõude täitmise, nimelt et igast väljaminevast kirjast ärakirijärele jääma peab. Neid

otstarbekohaselt kirjakogudesse korraldada, ja nende järele asjakäiku jälgida — see on praeguse kantseleilise asjaajamise ideaal. Sellele põhimõttele tugeneb ta juba ammu eraettevõtetes ja ka Lääne-Euroopas.

Kirjavahetuse ja asjatoimetuse registreerimine omandab sarnasel korral koguni teise ülesande: tema peab fikseerima teatava kirjasaamise ja ärasaatmise fakti ja teatava kompromissina järevalve asutusele näitama ka, millal kirjale vastus saadetud on. Ja ainult seda.

Vastavalt sellele on võimalus ka kirjavahetuse rakendustalitust õieti suurel määral lihtsustada, seades sisse ainult kaks registrit: üks sissetulevate, teine väljaminevate kirjade jaoks. Ja seda nimelt terve asutuse, käesoleval korral — maavalitsuse jaoks. Osakondades kaoks igasugune kirjade registreerimine üldises mõttes. Ma ei liialda, kui arvan, et igas osakonnas selle tõttu $\frac{1}{4}$ ehk isegi $\frac{1}{2}$ ametniku tööjõudu väheneb, registrartuuris aga selle juures ainult $\frac{1}{4}$ ametniku tööjõudu juurde tuleb. Vähemalt on see nii Pärnu maavalitsuses, kus nende ridade kirjutaja algatusel uus süsteem läbi viidi. Muidugi, algul leidis tugevat vastuseisu ja igasuguseid ennustusi, et ta, näiteks, asjaajamise segamini paiskab, keerulisemaks teeb, kui see senini olnud, jne. Kuid, nagu nüüd tegelik elu näitab, täidab ta oma peale pandud ülesandeid paremini, kui seda asja algataja lootis julges.

Allpool avaldan uue süsteemi põhimõtted.

Tähendan siin kohe, et allpool järgnevad põhimõtted ei pretendeeri ideaalsuse peale. Nad on ikkagi inimese kokku seatud.

Teiseks tuleb neid võtta, kui teatavat üleminekut vana korra juurest uue süsteemi alusele. Nadesinevad sellega teatava kompromissina uue ja vana korra vahetusel.

Nende ridade kirjutaja arvates võiks seda veelgi lihtsustada. Kuid parem oleks vast, kui lasta sellel süsteemil tegelikus elus väljakujuneda, temas muudatusi ja lihtsustamisi ette võtta siis, kui enam selguvad selle süsteemi head ja vead. ¹⁾

¹⁾ Selles artiklis käsitatud põhimõtetel ja peaaegu selle sama registrite vormi järele peeti kirjade

Kolmandaks tuleb selle süsteemi juures palju rõhku panna arhiivi korraldamise, eriti kirjavahetuse otstarbekohase jaotamise peale kirjakogudesse. Kuidas seda paremini kätte saada, selle kohta ehk mõni rida tulevikus.

III.

Kirjavahetuse rakendustalituse põhi-jooned lihtsustatud süsteemi alusel.

A. Üldpõhijooned.

1. Maavalitsuse kirjavahetuse registreerimine sünnib m/v. registratuuris registraatori poolt.
2. Kirjavahetuse registreerimise eesmärk on:
 - a) võimaldada asutustele ja isikutele, kes m/v. kirju saavad, vajalisel korral registratuur-raamatute abil kirja saamise fakti tõendada;
 - b) võimaldada järelvalve asutusele ja m/v. sekretärile asjaajamise käiku jälgida;
 - c) võimaldada m/v. kirja ärasaatmise fakti tõendada.
3. Maavalitsuse asjaajamine üksikutes osakondades sünnib arhiivi (kirjakogude) alusel, registratuur-raamatute kaasabil.

Selleks:

- a) jäetakse võimalikult igast tähtsamast kirjast ärakiri;
- b) ehk tehakse kirjakogus olevale kirjale saadetud vastuse ehk tehtud korralduse üle lühikene märkus.
4. Üsikut tähtsa iseloomuga asjatömetuste jaoks, kui asi nõuab asjakäigu üksikasjalikku ning üldvaatlikku fikseerimist, seatakse osakonna juhatajate äranägemisel ja korraldusel sisse abiraamatud (lõbustusmaksu register, vallanõukogude tegevuse järelvalve üldvaade; õpetajate palgade arveraamat jne.).
- B. Sissetulnud kirjad.
5. Kõik sissetulnud kirjad registreeritakse „sissetulnud kirjade registris“ (vorm Nr. 1.).
6. Eestkätt registreeritakse kirjade ümbrikud sissetulnud kirjade registris, täites lahtreid 1., 3. (kirja № suhtes) ja 5. ning antakse m/v. sekretärile avamiseks.
7. Avatud posti põhjal täidab regist-

registreerimist minu korraldusel Virumaa valitsuses 1919–1923 a. Tegelik elu mingi puuduse vastu 5 aasta jooksul ei põrganud, kuid Sisemin. revidentide soovil mindi lauajuhendite süsteemile üle.

H. A. toimetaja.

raator registri lahtreid 2., 3. (kuupäeva suhtes), 5., 6. ja 7. ja annab kirjad edasi osakondadele.

8. Osakonna vastavad ametnikud posti saades, vastavalt osakonna juhataja resolutsioonidele kirjade edespidise käigu kohta, määravad ära kirjakogud ja teevad kirjade põhjal vastavatesse rakendusraamatutesse sellekohased sissekanded, kirjadele märkides a) kas kirjakogu (akti) ehk b) vastava rakendusraamatu numbrit. Samade numbrite alusel täidavad osakondade ametnikud registri lahtri Nr. 8. esimese osa.

Märkus: Kirjakogu numbrid märgitakse ainult neile kirjadele ja kirjavahetustele, mis jäävad asutusse, s. o. mida edasi ei saadeta, üldse sel korral, kui asutuse kirjakogusse tõesti midagi maha jääb.

C. Väljaläinud kirjad.

9. Kõik väljaläinud kirjad registreeritakse „väljaläinud kirjade registris“ (vorm Nr. 2).
10. Selleks antakse väljasaatmisele määratud kirjad ühes ära kirjadega ja materjalidega, mille peale vaja on märkida väljasaadetud kirja numbrit, registratuuri teatava kindla korra järele korraldatult (väljasaatmisele määratud kiri kokkupööratud ära kirja vahel), milline kord üksikasjalikult fikseeritakse m/v. sekretäri poolt.
11. Registraator täidab saadud materjalide põhjal registri lahtrid 1, 2, 4, 5, 6 ja 8; lahtri 7 aga siis, kui väljasaadetud kiri ei tugene mõnele sissetulnud kirjale, s. o. kui täitmata jääb lahter 3.

Ühtlasi märgib väljaläinud kirjade numbrid ka ära kirjadele ja materjalidele ja annab viimased tagasi osakondadele.

12. Kõik punkt 10 korras registreeritud kirjad antakse sellekohaselt korraldatult ja postiraamatusse sissekirjutatult postile.
13. Iga asjaajamispäeva lõpetab registraator sellega, et väljaläinud kirjade registri lahtri 3 põhjal täidab sissetulnud kirjade lahtri nr. 8 teise osa — asjakäigu jälgimise võimaldamiseks.

- D. Kirjade registreerimine.
14. Kirjade registreerimisel püütakse üht kirja registreerida võimalikult ühel joonel. Selleks ei kirjutata välja mitte kirja sisu, vaid kirja peamõtet,

Vorm № 1.

(Raamatu 1. lehekülg)

Kuu- päev	Järje Nr.	Saadud kirja		Kellelt saadud	Lisad
		kuupäev	Nr.		
1	2	3		4	5

Vorm № 2.

(Raamatu 1. lehekülg)

Kuu- päev	Järje Nr.	Kui ühendu- ses sissetul- nud kirjaga, siis selle saamise Nr.	Kellele saadetud	Lisad

ehk peatunnuseid, mille järele võimalik oleks kindlaks määrata, milline nimelt kiri ehk asjatoimetus saadud ehk ärasaadetud, ühesõnaga — mis a s j u s kiri saadetud ehk saadud. Aja võitmiseks tarvitatakse kirjavahetuse registreerimisel korduvate mõistete märkimiseks lühendatud termine m/v. sekretäri poolt kinnitatud nimekirja järele.

Nagu : v/v. pro vallavalitsus.

a/v. " alevivalitsus.

algk. " algkool.

v/vk. " vallavolikogu.

Hamin. pro haridusminist.

Ad. pro administratiiv jne.

15. Kirja ühest osakonnast teise üles andmine sünnib märkuse abil regitri-märkuste lahtis (l. nr. 9). --

(Raamatu 2. lehekülg)

M i s a s j a s	M/V. osak. (laud) kuhu täitmiseks antud	T ä i d e t u d		M ä r k u s e d
		Kirjakogu Nr.	Väljalainud kirja Nr.	
6	7	8		9

(Raamatu 2. lehekülg)

Saatja M/V. osakond (laud)	Kirjakogu Nr.	M i s a s j a s	Markused
6	7	8	9

Maavalitsuste eelarvelised tulud 1927/28.

Tabelis ilmunud andmete kohta on tähendada, et Järva maavalitsuse eelarve on veel maavolikogu poolt kinnitamata. Petseri maavalitsuse eelarve pole veel lõplikult kokkuseatud, mispärast Petserimaa eelarve siin puudub, kuna Viljandi maavalitsus on eelarve kokkuseadmises ise

rada käinud, eelarvest väljajättes toetuse teede ehitamiseks, sellega kooskõlas ka kuludes teede ehituse kulud, mispärast toimetud eelarvete ühtlustamiseks Teedeministeeriumi poolt lubatud toetuse 9 milj. marka kinnitatud eelarvele niikasti tuludesse kui kuludesse juurde lisas.

eelarveliste tulude kokkuvõte.

N I M E T U S												KOKKU	
Saaremaa		Tartu		Valga		Viljandi		Viru		Võru			%
	%		%		%		%		%		%		
2 881 968	10,95	14 188 482	16,8	4 219 585	17,84	8 300 000	18,66	15 152 330	15,84	6 895 551	15,0	88 622 916	16,2
3 500 000	13,38	6 500 000	7,76	2 560 000	10,8	3 700 000	8,4	7 500 000	7,9	3 500 000	7,64	46 710 000	8,45
160 000	0,61	700 000	0,84	525 000	2,22	600 000	1,36	1 050 000	1,27	500 000	1,09	6 497 500	1,17
14 500	0,05	1 350 000	1,61	600 000	2,53	850 000	1,93	400 000	0,42	900 000	1,97	8 988 250	1,61
40 000	0,15	80 000	0,09	64 000	0,27	150 000	0,34	—	—	50 000	0,1	1 116 500	0,2
10 000	0,03	700 000	0,84	275 000	1,16	590 000	1,34	1 500 000	1,58	350 000	0,76	4 927 500	0,89
38 000	0,14	200 000	0,23	60 000	0,25	200 000	0,45	200 000	0,21	150 000	0,32	1 566 750	0,28
108 000	0,4	200 000	0,23	50 000	0,21	160 000	0,36	220 000	0,23	50 000	0,1	1 515 500	0,27
115 700	0,44	125 000	0,14	50 000	0,21	120 000	0,27	240 000	0,25	100 000	0,21	1 975 700	0,35
5 000	0,01	6 000	0,0	1 200	0,00	5 000	0,01	—	—	5 000	0,01	35 700	0,00
11 500	0,04	300 000	0,36	120 000	0,5	300 000	0,68	200 000	0,21	90 000	0,19	2 141 500	0,38
6 884 668	26,2	24 349 482	28,9	8 524 785	35,99	14 975 000	33,8	26 462 330	27,91	12 590 551	27,39	164 097 816	29,8
9 463 000	36,15	25 662 680	30,63	7 002 226	29,5	14 113 815	32,3	25 639 706	27,0	11 474 392	25,0	158 631 224	28,66
2 530 723	9,67	21 000 000	25,02	7 000 000	29,5	9 000 000	20,3	22 000 000	23,2	16 100 000	35,13	121 930 733	22,0
—	—	—	—	—	—	—	—	20 000	0,02	1 000 000	2,18	3 364 200	0,61
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 470 000	0,26
941 709	3,58	1 034 329	1,24	—	—	—	—	—	—	800 000	1,75	7 006 912	1,26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12 935 432	49,4	47 697 009	56,89	14 002 226	59,0	23 113 815	52,6	47 659 706	50,22	29 374 392	64,06	292 403 050	52,79
1 318 000	5,0	—	—	95 000	0,4	696 044	1,59	3 397 500	3,58	453 711	0,9	9 913 755	1,79
2 028 747	7,74	1 800	0,00	—	—	20 000	0,04	185 400	0,19	—	—	10 146 947	1,83
560 880	2,13	1 800 000	2,15	225 000	0,95	—	—	6 078 916	6,4	—	—	13 004 546	2,36
—	—	—	—	—	—	155 000	0,35	8 632 860	9,1	—	—	9 538 270	1,72
20 000	0,07	631 450	0,75	—	—	—	—	—	—	133 000	0,21	10 426 950	1,89
70 000	0,26	—	—	—	—	8 000	0,01	—	—	—	—	248 000	0,04
3 997 627	15,2	2 433 250	2,9	320 000	1,35	879 044	1,99	18 294 676	19,27	586 711	1,11	53 278 468	9,63
156 380	0,59	25 000	0,03	50 000	0,21	60 000	0,13	733 003	0,77	—	—	1 024 383	0,18
—	—	1 766 610	2,1	250 000	1,05	150 000	0,34	315 000	0,33	100 000	0,22	3 344 310	0,6
1 455 592	5,59	1 946 900	2,32	94 000	0,39	219 000	0,5	143 000	0,15	84 000	0,18	6 212 647	1,12
1 455 592	5,59	3 713 510	4,42	344 000	1,44	369 000	0,84	485 000	0,48	184 000	0,4	9 556 957	1,72
—	—	2 912 500	3,47	—	—	2 294 352	5,2	100 000	0,1	—	—	19 962 747	3,6
28 000	0,1	300 000	0,36	90 000	0,38	300 000	0,68	300 000	0,31	200 000	0,43	1 613 000	0,29
572 293	2,22	200 000	0,23	85 454	0,36	450 000	1,02	650 000	0,68	—	—	2 316 791	0,41
200 000	0,7	2 349 871	2,8	—	—	1 658 760	3,74	—	—	—	—	4 208 631	0,79
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	299 250	0,05
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 986 521	6,53	2 986 521	0,54
—	—	—	—	300 000	1,27	—	—	248 275	0,26	—	—	1 128 275	0,2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37 896	0,08	37 296	0,00
800 293	3,02	2 849 871	3,39	475 454	2,01	2 408 789	5,44	1 198 275	1,25	3 224 417	7,04	12 590 364	2,28
26 229 992	100 %	83 980 622	100 %	23 716 465	100 %	44 100 000	100 %	94 905 990	100 %	45 960 071	100 %	552 913 794	100 %
129	—	193	—	315	—	228	—	230	—	161	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	202,17	—

Veel nimetusest „maakond—maa“.

— a —

„Maaomavalitsuses“ Nr. 3 avaldatud artikli järele olevat Maakondade Liit keeleteadlaste otsusele põhjendades ettepaneku teinud, et tuleb tarvitada „Tartumaa valitsus“ jne.

Selle arvamisega ei saa olla nõus.

Õeldes sõna „volikogu“ teame, et selle all mõistetakse teatud esituskogu. Kuid et on olemas mitmesuguste omavalitsusliikide esituskogud: linna, alevi, valla ja maakonna omad, siis on kõnes tarvis eritella üksikuid volikogusid (näit. õeldes „Viljandi volikogu“ ei ole teada, kas on jutt Viljandi linna, Viljandi valla või Viljandi maa volikogust), ja sellepärast lisatakse sõnale „volikogu“ alati ligi omavalitsusliigi nimetus: maavolikogu, linnavolikogu, vallanõukogu j. n. e. Riigivolikogust lühendatud nimetuses „riigikogu“ on sõna „riigi“ (siin samas tähenduses, mis sõnas „linnavolikogu“ tähendab „linna“) juba tingimata tarvilik sõna osa, ilma milleta mõiste üldse enam selge pole. Võiks ju tarvitada ka ilma lisamata liidet: „maa“, „linna“, mis mõnel juhusel mingisugust segadust ei loo, näit. Järva(maa) volikogu, kuid teinekord on eritelemine tingimata tarvilik, näit. „Põltsamaa volikogu“, kus võib mõelda, et on jutt „Põltsa maavolikogust“. Sellepärast oleks soovitamav tarvitada sõna „volikogu“ alati liitega, mis näitaks ära omavalitsusliigi. Kordamine „Järvamaa maavolikogu“ oleks igatahes mõttetu.

Teiseks, nimetuste „Pärnumaa“, „Tartumaa jne. all oleme seni mõistnud seda, mida tähendatakse sõnadega provints, kreis,

s. o. — osa riigist, linnad, alevid ja vallad koos. Näit: Viljandi ja Põltsamaa linnad ja Kabala vald on Viljandimaal. Seda tõendab ka põhiseaduse § 2, kus on jutt „Tartumaa“, „Viljandimaast“ jne., kuna Tartu, Viljandi jne. linnadest juttu ei ole, tähendab: on peetud endast mõistetavaks, et Tartu linn asub Tartumaal ja ühes sellega kuulub Eesti Vabariigi maa-alasse.

Kui nüüd ütleme „Viljandimaa valitsus“, siis tuleb selle all mõista asutust, kes valitseb teiste kulgas Viljandi linna, mis aga maavalitsuse suhtes õige ei ole.

Põhjendus, et nime „Tartu“ kannab ainult vastav linn jne., ei kannata arvustust, sest oli ju Tartu kreis, Tartu maakond, mis ei ole ometi ainult linn; samuti ei ole Tartu riigimaade ülem ja Tartu prefekt ainult Tartu linna jaoks.

Kolmandamaks, olevat arusaamatud ja valesti mõistetavad nimetused: „maa-arst“, „maa-insener“ jne.

Liitsõnad annavad väga mitmesuguseid mõisteid. Näit. nimetuse „maa-arst“ all ei saa arvata mitte ainult „posijat“, vaid „maa-arst“ tähendaks ka arsti, kes arstib maad (mulda), linnaarst arstib linna; samuti — külasepp on see, kes teeb või rautab külasi; sarnaseid mitmemõistelisi sõnu on meil palju ja seda ei saa arvesse võtta.

Tähtis on põhimõte: asutuse nimetus olgu võimalik täpne. Sellepärast siis mitte „Tartumaa valitsus“, mille all tuleb mõista ka linna valitsevat asutust, vaid „Tartu linnavalitsus“, „Tartu maavalitsus“, „Viljandi maavolikogu“ jne.

Vallasekretäride kutseõigus ja ametioskus.

HANS NURK.

Vallasekretäride kutseõiguse ja ametioskuse asi on poliitilistes ja omavalitsuse ringkondis, samuti ka seltskonnas kaunis laialiseks kõneaineks, mispärast tarvilik on mõne küsimuse kohta seletust anda, nii palju kui seda ajakirja ruum lubab.

Vallasekretäride Seltsi mitmeid aastaid püsinud kindel ühemeelne nõudmine on olnud vallaomavalitsuse asjaajamise edukuse tõstmise ja väärnähtuste ärahoidmise eesmärgiga, et ilma tarvilise ettevalmistu-

seta kodanikke ei saaks vallasekretäri ametisse valitud ja mitte ühtegi vastupidist seisukohta vallasekretäride koosolekul avaldatud ei ole. See nõue on täiel määral rahuldumist leidnud Riigikogu poolt 7. detsembril 1926 a. vastuvõetud vallavolikogude valimise ja vallavalitsuste korralduse seaduse § 78, mille järele võib ametisse valida nüüd ainult kutseõiguslisi sekretäre. Teistsugust arvamist ei avaldanud Riigikogu liikmed ei omavalitsuse komisjo-

nis, ega ka Riigikogus nimetatud seaduse eelnõu arutamise puhul. Riigikogu omavalitsuse komisjon on isegi palju kaugeemale läinud, kui seda paljud vallasekretärid ja teised omavalitsuse tegelased arvata võivad, ja on nimetatud seaduse eelnõu juurde lisatud seletuskirja ülesvõtnud soovivalduse, et edaspidi tuleks vallasekretärideks valida ülikooli lõpetanud noori juriste. Sellele komisjoni soovivaldusele lisan juurde, et need juristid enne vallasekretäri ametisse astumist peavad ikkagi vallasekretäri kutseeksami sooritama, sest ülikooli õigusteaduskonnas üksi ei õpetata kõiki neid aineid, mis vallasekretäri amet nõuab, vaid neid õpetakse rohkem majandusteaduskonnas. Midagi ei ole imestada, kui ülikooli lõpetanud noored juristid ilma isäralise ettevalmistuseta vallasekretäride eksamile ilmudes läbikukuvad, sest neil puudub vallasekretäri ameti praktika, mis väga suure tähtsusega on. Ameti praktikale antakse suur tähtsus ka riigi ja erateenistuses, mida tõendab viimaste aastate praktikantide arv, kes peale ülikooli lõpetamist neisse asutustesse praktiseerima astuvad hoopis ilma tasuta, ehk koguni väikese tasu eest. Ei ole ju praegu enam sarnane olukord, kui see oli Eesti riigi rajamise algusaastatel, kus isegi kõrgema algkooli haridusega kodanikud otsekohe kõrgemate ametite peale said riigiteenistuses. Ärgu arvatagu aga nüüd, et kutseõiguslised vallasekretärid päris suurvaimud on, kes oma teadmiste poolest isegi õpetlastest ees seisavad. Ei, vaid vallasekretärid on ainult oma eriala poolest teistest ees, aga muis asjus võivad isegi vähema haridusega kodanikke maha jääda, kes teatava ameti on äraõppinud, vastava kutsetunnistuse omandanud ja kelle abi ka kutseõiguslistel vallasekretäridel¹ tarvitada tuleb.

Arvesse võttes üldist rahvahariduse tõusu viimastel aastatel, kõrgema ja erihariduse levinemist ning valitsevat olukorda, on täiesti ülearune sõna võtta kutseta vallasekretäride kaitseks, vaid vallaomavalitsuse tähtsasse ja vastutusrikkasse töösse tuleb rakendada ainult osavaid ja tegu võimsaid kutseõiguslisi vallasekretäre.

Tõuseb küsimus, kas jätkub kõikide valdade jaoks kutseõiguslisi vallasekretäre? Selle peale võib kindlasti vastata, et jätkub küll ja kutseõiguslisi sekretäre jääb ülegi veel muude ametite jaoks. Kogutud teadete järele on mitmel maal ametis kõik kutseõiguslised vallasekretärid ja ainult mõned vallad on omale ametisse võtnud

kutseõiguseta sekretärid, sest et need odavama palgaga on teenima hakkanud, kui esimesed. Sellega saab ümberlükatud ka see hädaldamine, mis mitmelt poolt on lastud kuuldavale tulla, nagu oleks meil osavatest kutseõiguslistest vallasekretäridest puudus. Puudus on küll headest valdadest, kus vallasekretäri osavust ja tööd vääri- liselt hinnatakse ja selle järele ajakohast palka maksetakse. Töö ja ametioskuse hindamisest toon siin kohe värske näituse. Käesoleva aasta veebruari kuul ilmusid ajalehtedes kuulutused, kus Võõpsu alevivalitsus otsib omale vallasekretäri kutseõigustega alevisekretäri, palgaga 4500 mrk. kuus ja Järvamaa valitsus otsib omale masinakirjutajat palgaga 7500 marka kuus. Sekretärile ainult 60% masinakirjutaja palgast. See kõlab nagu pilkenali. Ja sarnaseid 4500 — 5000 markalise kuupalgaga sekretäre on meil veel nii mitmeski val- las ametis, nagu arvustik näitab, mispärast vallasekretäride palgaolusid kiires korras parandama peab.

Vallasekretäride eksamineerimisi on peetud uue kava järele juba mitmel maal ja üldiselt torkab silma seal suur läbikukujate arv, mis ulatab kuni 63% -ni, mis tingitud peaasjalikult vähesest ettevalmistusest.

Sellepärast soovitan kõikidele kodanikele, kes vallasekretäri kutseeksami kavatsevad sooritada, selle vastu hoolsasti ette valmistada, aga mitte ainult hea juhuse peale välja minna. Tarviliseks ettevalmistuseks on saadaval kõik õpe-, käsi- ja seaduseraamatud, mis eksamineerimise kavas on ettenähtud. Ja aega peab ettevalmistuseks ka jätkuma kui mitte teisiti, siis selleks ajaks teenistusest vabaks võtmiseks, mis enam-vähem ikka võimalik on.

Härra J. Pikner, „Maaomavalitsuses“ 10. detsembr. 1926 a. Nr. 19 kutseta vallasekretäride kaitseks sõna võttes, minu möödunud aasta ühe artikli peale „Maaomavalitsuses“ öhkab, et minul, kui endisel Vene valitsuse aegsel vallakirjutajal, aimugi ei ole praegusest töörohkusest vallasekretäridel, ehk seda, kui seltsi esimehel, siiski peaks olema. Selle asja pärast ei tarvitse sugugi õhata, sest mina, kui Vene valitsuse aegne vallakirjutaja, olen ühtlasi ka Eesti valitsuse aegne vallasekretär ja olen ametis olnud kõige raskematel maailma ja Eesti vabadussõja aegadel ning Eesti riigi rajamise algusel kuni märtsi kuuni 1919 a. Vallasekretäride töörohkus ja selle sisuline väärtus on minul alati väga hästi teada

ning selle väärtuliseks hindamiseks valitsusvõimude ees olen ühtelugu tegutsenud.

Vallasekretäride Seltsil on visa võitluse järele korda läinud vallasekretäride olukorda tuntavalt parandada, nii kui tööaja ja palga normeerimise seadusega, pensi-

ooni õiguse kindlustamisega, määramata aja peale ametisse valimisega jne. Seisab ees veel ametväärilise palga väljakauplemine ning selle kätte saamine. Olen veendunud, et ka see viimasena nimetatud võitlus võiduga lõpeb.

Omavalitsuse päevauudised.

Omavalitsuste maksuseadus on väljakujunemisel.

Märgukirja peale, mis Linnade Liit ja Maakondade Liit ühiselt piirituse ja alkoholiliste jookide müügiseaduse § 22 asjus Vabariigi Valitsusele saatsid, milles paluti kindel protsent alkoholiste jookide tuludest linnade, alevite ja valdade heaks ära määrata, saatis riigisekretär 1. märtsil s. a. järgmise vastuse:

„Teie märgukirja kohta piirituse ja alkoholiliste jookide müügi seaduseelnõu § 22 asjus teatas hra rahaminister, et seaduses omavalitsuste kasuks kindla normi fikseerimist ei saa soovitavaks pidada.

Väljakujunemisel oleva omavalitsuse maksude seadusega kavatsetakse omavalitsustele anda õigus mitmesuguseid otsekoheseid makse võtta ja osa saada riigi poolt võetavatest otsekohestest maksudest. Seda õigust ka kaudsete maksude ja lõivude suhtes laiendada, ei saa põhimõttelikult õigeks pidada, sest omavalitsused peaks normaalses oludes oma eelarvet tasakaalustama omavalitsuste eneste poolt võetavate otsekoheste maksudega.

Sellepärast tuleks kord, mille järele omavalitsused saavad riigilt toetust eelarve korras, esialgu edasi maksuma jätta, kuni eriline omavalitsuse maksude seadus maksuma pannakse.

Peale selle on ka Riigikogu rahaasjanduse komisjon, läbiarutades piirituse ja alkoholiliste jookide müügi seaduseelnõu, otsustanud teisel lugemisel eelnõust § 22 kustutada, tähendades, et riigitulude kohta täieliku ülevaate saamiseks tuleks kõik tuludest antavad toetused riigi eelarve kaudu teha. Osa asutusi, nagu kultuurkapitaal, saab juba toetust eriseaduse põhjal“.

Olgu juurde tähendatud, et rahaasjan-

duse komisjonis kolmandal lugemisel on § 22 kohta hääled pooleks läinud, 6 häält liitude redaktsiooni poolt, 6 häält selle paragrahvi väljajätmise poolt.

Toetuseks omavalitsustele

algkoolide õpetajate palkadeks on riigi 1926/27 a. lisa eelarve Nr. 3-sse Vabariigi Valitsuse poolt ülesvõetud ja Riigikogule esitatud 22.427.400 marka. (V. 1. artikkel „Maaom.“ Nr. 3.)

Lastepäev 7. ja 8. mail.

Kuidas korraldada laste hoolekannet, see küsimus on meil praegu üks teravamatest päevaülesannetest. Tungiv tarvidus nõuab kindla kava väljatöötamist, mille järele laste hoolekannet üle riigi hakatakse teostama. Ka noorte küsimus nõuab suuremat tähelepanu, kui seni sellele on osaks saanud.

Töö-hoolekande ministrieriumi juurde loodud hoolekande keskkorralduse esitajate ühisel nõupidamisel tunnistati tarvilikuks laste hoolekandesse puutuvate küsimuste arutamiseks kokku kutsuda lastepäev 7. ja 8. mail s. a. Tallinnas. Sellest võtaksid osa hääleõigusega töö-hoolekandeminister, linnade ja maakondade hoolekande osakondade tegelased ja era-organisatsioonide esitajad. Sõna õigus oleks hoolekande asutuste juhatajatel ning tegelastel ja kõigil asjast huvitatuil. Päevakorras on:

- 1) Ülevaade laste hoolekande tööst.
- 2) Lastekaitse ja seaduseandlus.
- 3) Laste hoolekande viisid.
- 4) Mitteabiellulise lapse seisukord.
- 5) Noorte küsimus,
- 6) Laste hoolekande korraldamise küsimused.

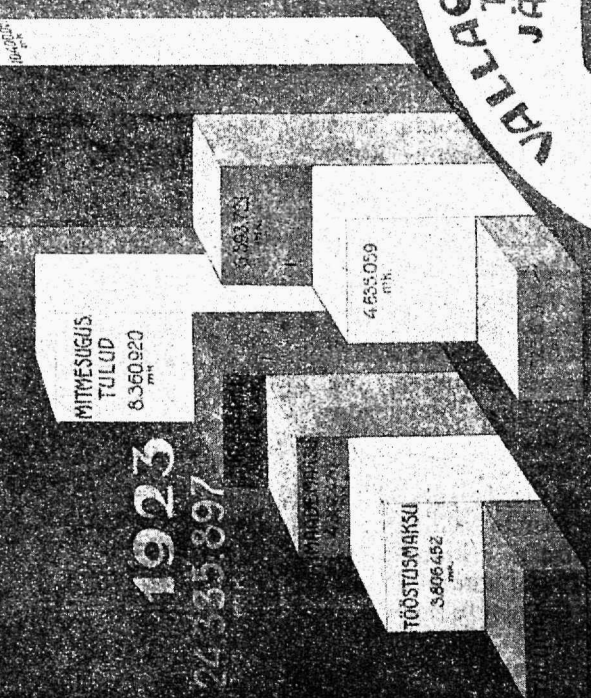
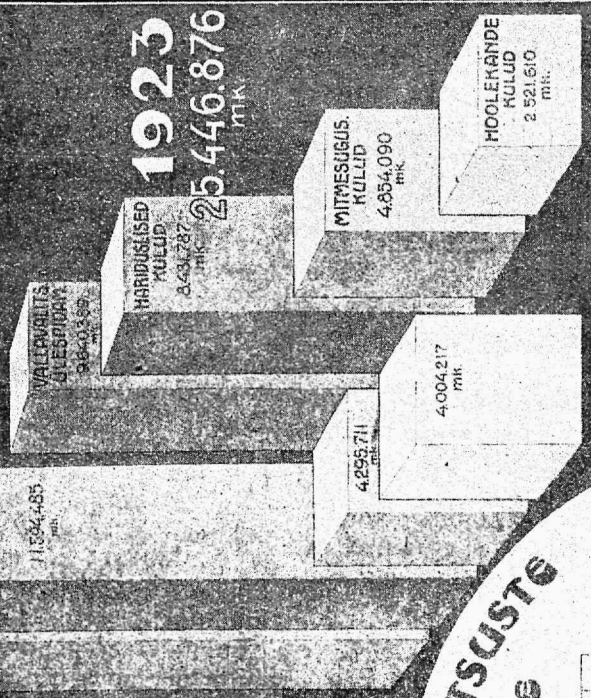
HARJUMA VALLAOMAVALITSUSTE MAJANDUS

1924
32.221.477 mkr **KULUD**

1924
33.682.746 mkr

TULUD

1923
25.446.876 mkr

1923
24.335.897 mkr

VALLAOMAVALITSUSTE TEGEVUSE JÄRVELVALVE

1923a	3	ÜLDMULJE REVIDEERIMISEST:	RAHULDAV 24	HALB 6
1924a	9		HEA 11	
1925a				

REVIDEERIMISI TOIMETATUD:

4 korda, 10 korda, 46 korda.

Teated Maakondade Liidu ja omaval. tegevusest.

26. märtsil 1926. a. vastuvõetud omavalitsuste maksuseaduste muudatuste seaduse muutmise seadus.

26. märtsil 1926. a. vastuvõetud omavalitsuste maksuseaduste muudatuste seaduse I osa („Riigi Teataja“ Nr. 32—1926. a) kustutamiseks esitas E. Maakondade Liit 4. märtsil s. a. Siseministeriumile käigu andmiseks vastava eelnõu.

Kaitseväelaste isikutunnistuste asjus.

Vabariigi Valitsuse 7. jaanuari s. a. täiendava isikutunnistuste väljaandmise määruse järgi antakse isikutunnistused välja praegu alalises kaitseväes sundaega teenivatele kaitseväelastele tasuta.

Mainitud määruses on aga tähendamata jäetud lähem kord maksuta isikutunnistuste blankettide saamise kohta. On selgusetu, kas antakse need blanketid tasuta välja Eesti Panga osakonnast, või peab need kulud katma vastav kaitseväe osa või tunnistuste väljaandja asutus, s. o. maal valla- ja alevivalitsused. Viimased aga pöörasid järeloküsimisega maavalitsuse poole ja ühtlasi teatasid, et nemad neid kulusid ei taha kanda, sest kaitseväelased neile mingisuguseid maksusi ei maksa. Kuna maavalitsusal juhtnõõrid keskasutustelt puuduvad, ei saa ta siin selgitust anda.

Samuti on vallavalitsustele arusaamatust tekitanud „R. T.“ Nr. 58—1926 a. isikutunnistuste kohta avaldatud täiendava määruse § 4 viimane osa, kus on öeldud, et andmed kaitseväe teenistuse kohta kannavad isikutunnistustesse kaitseväe-kohustuslike kodanikkude arvestamise asutused, sise- ja sõjaministri poolt kokku lepitud korra järele. Täni aga seda korda ei ole avaldatud. Sellepärast pole teada, missuguseid andmeid ja missuguses järjekorras isikutunnistustesse märkida. Ostarbekohasuse seisukohalt on tarvilik, et mainitud andmete sissemärkimine oleks igal pool ühesugune. Selleks oleks soovitatav avaldada sissekantava märkuse täpne tekst, mille alusel isikutunnistusi väljaandvad asutused valmistaksid sellekohased gummitemplid ja tunnistuste väljaandmisel vajutaksid need määratud kohale, ning kannaksid sisse nõuetavad andmed. Peab tähendama, et kaitseväe asutustel on sarnane moodus tarvitusel.

Arvesse võttes neid asjaolusid, palus Harju maavalitsus Siseministeriumi vastavaid korraldusi teha.

Valga maavalitsus omas majas.

1. märtsist alates asub Valga maavalitsus omas majas, Laial uul. Nr. 19.

Vabad kohad.

Maksa vallasekretäri valimine on 19. märtsi peale väljakuulutatud.

Suvituskohtade asjus.

Eesti saatkond Soomes teatab:

Eesti suvituskohtades oli läinud suvel üsna rohkesti soomlasi suvitamas. Eriti Narva-Jõesuu ja Kuressaar paistavad soomlastele meeldivat. Oleks soovitatav, et Eesti suvituslinnad küllalt varakult hakkaksid Soome lehtedes reklaami tegema, sest on ju loomulik, et ilma selleta unustatakse Soomes, väljamaa rohkearvuliste kuurortide kuulutuste tõttu, Eesti suvituskohad ära. Kuulutamine peaks vääriiselt sündima, mitte nii kui seda tegi Narva-Jõesuu alevivalitsus läinud kevadel, andes ühe ainukese 80 S-margalise kuulutuse ühele Soome lehele!

On loomulik, et kui kuulutusi antakse Soome lehtedele, on ühtlasi võimalik paigutada nendesse kirjeldusi Eesti suvituskohtadest. Saatkond on järjekindlalt iga kevade saatnud ajalehtedele, asutustele, reisibüroodele, arstidele jne. kirjandust Eesti suvitusasutuste kohta. Soovitatav oleks, et broshüüre Eesti suvituslinnad jälle küllalt varakult saadaksid.

Kuulutakse maksvusetakts.

1) Tõnis Tammani hobusepass Nr. 10, väljaantud Taali vallavalitsus. 3. det. 1920.

2) Karl Maasikas'e poolt kaotatud hobusepass Nr. 75, väljaantud Kasepää vallavalitsuse poolt 1921. a.

Ainult mõni eksemplar on veel saada

Eesti Maakondade Liidu kirjastusel ilmunud broschüürist

„Valla- ja maavolikogu valimisseadused“.

Üksikmüügil koju kättesaatmisega 20 mk. eksempl.